

Rovfugletrækket over Skagen

Denne artikel er den anden i serien om Danmarks rovfugle, som bringes gennem hele 2022 i magasinerne Fugle og Natur samt i Jæger. Serien er et led i DOF's og Danmarks Jægerforbunds fælles projekt til oplysning om og beskyttelse af de danske rovfugle.

Tekst: Knud Pedersen og Thomas Vikstrøm, medlemmer af bestyrelsen for Skagen Fuglestation

Foto: Knud Pedersen

NATUR/VILDTFORVALTNING: Skagen byder hele året på fugleoplevelser, men mest berømt er rovfuglenes forårstræk, som er af international betydning. Landfugle foretrækker at trække over land, og kystlinjer fanger og leder dem. Om foråret, hvor trækkende landfugle primært bevæger sig fra syd mod nord, virker Jylland som en landtragt afgrænset af Nordsøen og Kattegat. For enden af denne tragt ligger Skagen, hvor landfugletrækket koncentrerer. Herfra må trækfuglene flyve en 70 km lang tur over havet, før de igen når land ved den svenske kyst. For andre går kursen mod nord over Skagerrak mod Norge. I maj er antallet af arter højest, og samtidig skifter

trækket karakter. Nu præges det af de langdistancetrækkende arter, der har overvintret i tropisk Afrika.

Solrigt vejr bedst

Det er specielt forårets imponerende træk af rovfugle, som har givet Skagen international anerkendelse som en af de vigtigste trækfuglelokaliteter i Europa. Trækkets størrelse og antallet af involverede arter er unik. Koncentrationerne af trækkende rovfugle på Skagen har været kendt i årevis, men først fra 1970'erne er der foretaget systematiske observationer af trækket. I dag har man et godt kendskab hertil, men da naturen er i stadig forandring, er det vigtigt, at der sker en kontinuer-

lig overvågning, og her er studierne af rovfugletrækket vigtige.

Den forholdsvis lange afstand over havet (ca. 70 km), før rovfuglene når den svenske kyst, betyder, at vejrforholdene skal være gode, før der foregår større træk. Solrigt vejr med god termik og vind fra øst og sydøst sammen med en temperaturstigning er forudsætningen for et godt rovfugletræk over Skagen. Under trækket er rovfuglene følsomme overfor vind og således udsat for en vis afdrift. Som følge heraf forrykkes trækruterne mod øst eller vest, hvilket kan have en markant indflydelse på de enkelte træksteders resultater. De store årlige svingninger i antallet af trækkende

Den 25. april 1971 blev der sat rekord for fiskeørn, da hele 71 individer blev set flyve over Skagens odde.

Steppehøg er en ret sjælden gæst ved Skagen. Her en smuk han.

Vigtigste observationsposter

Nordstrand ved Batterivej: bedst fra solopgang og to-tre timer frem og også resten af dagen, hvis vinden er mellem øst og syd.

Grenen og heden ved Batterivej: vind mellem vest og nord eller svag skiftende vind.

Flagbakken: traditionelt det foretrukne observationssted med panoramaudsyn. Bedst ved vind mellem nordvest og nordøst eller svag skiftende vind.

Kirkebakken: næsten samme udsyn som på Flagbakken, men bedst i nordvest og vestlig vind.

Damsted Klit: nordvestlig og vestlig vind, hvor trækket følger Kattegatkysten.

Pælebakke Klit: fremragende ved vind mellem øst og syd. Udsigt over fascinerende landskab med store klitter og plantage.

Største dagstotaler af 19 rovfuglearter 1975-2021

Art	Antal	Dato
Hvepsevåge	1206	25.5 1978
Sort Glente	11	16.5 1981
Rød Glente	21	7.6 2016
Havørn	20	21.4 2020
Rørhøg	75	16.5 1982
Blå Kærhøg	138	29.4 1975
Hedehøg	8	13.5 2000
Steppehøg	10	8.5 2016
Duehøg	15	20.3 1976
Spurvehøg	860	3.5 1978
Musvåge	700	1.5 2000
Fjeldvåge	527	29.4 1975
Kongeørn	5	5.5 1980
Fiskeørn	71	25.4 2014
Tårnfalk	223	8.5 2016
Aftenfalk	81	4.6 1992
Dværgfalk	81	22.4 1973
Lærkefalk	62	4.5 2017
Vandrefalk	37	25.4 2019

◀ Solrigt vejr og den varmeudvikling, som op ad en solskinsdag skaber termik med opadgående luftstrømme, er det rene guf for de store og tunge fugle. Her en kongeørn med et massivt "følge" af musvåger, der lader sig løfte i den samme "boble" af opadgående luft.

rovfugle ved Skagen er i høj grad et resultat af hyppigheden af østlige vinde i de enkelte forår. Jo mere østenvind, jo flere trækkende rovfugle driver mod vest og koncentrerer ved Skagen. Temperaturfald, vestenvind, nedbør og tåge påvirker trækket negativt, så rovfuglene må stoppe op.

Rovfugletal i verdensklasse

Rovfugletrækket kulminerer i maj, og for mange af arterne typisk 10-15 dage senere end på Sjælland. En sandsynlig forklaring herpå er, at det nordligste og nordøstligste Europa først bliver tilgængeligt for de lokale trækfugle sent på foråret. Størstedelen af de rovfugle, som passerer Skagen, tilhører

formentlig disse bestande. For arterne blå kærhøg, fjeldvåge, fiskeørn, tårnfalk, dværgfalk, lærkefalk og vandrefalk er forårstrækket over Skagen det største i Europa. For blå kærhøg, dværgfalk og lærkefalk er de største dagstal ved Skagen også blandt de største registreret på nogen trækfuglelokalitet i hele verden! (Se tabel).

Ud af de 37 arter af rovfugle og falke, som er set i Danmark, er de 36 set i Skagen. Heraf optræder 19 arter årligt, de øvrige 17 uregelmæssigt eller tilfældigt. De største sjældenheder er blå glente, gulnæbbet glente, ådselgrib, høgeørn, lille tårnfalk, eleonorafalk og slagfalk. kninge201@gmail.com
thomas.vikstroem@dof.dk